

วารสาร มหาจุฬาราชการ Mahachula Academic Journal

ISSN : 3088 2001 (Print)

ISSN : 3088 2044 (Online)

ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓ กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๔ Vol.12 No.3 September – December 2025

● วัตถุประสงค์

วารสารมหาจุฬาราชการ เป็นวารสารวิชาการ ราย ๔ เดือน (ปีละ ๓ ฉบับ) คือ ฉบับที่ ๑ เดือน มกราคม-เมษายน, ฉบับที่ ๒ เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม, ฉบับที่ ๓ เดือน กันยายน-ธันวาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนา เพื่อให้บริการทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคม เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อสนับสนุนให้เกิดวารสารทางวิชาการกลางของมหาวิทยาลัย ในการเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยแก่ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนิสิต นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา พระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ในขอบข่ายเนื้อหา สาขาวิชาสังคมวิทยา ศิลปศาสตร์และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เปิดรับบทความ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิง ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร
- ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย ๒ ท่านต่อ ๑ บทความ
- ทรัพย์สินและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทรัพย์สินของความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ วารสารมหาจุฬาราชการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๒)

● **เจ้าของ**

กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ห้อง ๓๐๕ เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ถ.พหลโยธิน ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๓๕ ๒๔๘๐๐๐ ต่อ ๘๗๗๓, โทรสาร ๐๓๕ ๒๔๘๐๑๓

● **ที่ปรึกษาวารสารมหาจุฬารวิชาการ**

พระพรหมบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.	ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์
พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศาสตราจารย์ ดร.	อธิการบดี
พระเมธีวราญาณ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีคณะพุทธศาสตร์
พระศรีวัชรสารบัณฑิต, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีคณะครุศาสตร์
พระครูภัทรธรรมบัณฑิต, รองศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
พระอุดมสิทธิธนายก, รองศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีคณะสังคมศาสตร์

● **บรรณาธิการ**

รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ่ง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● **หัวหน้ากองบรรณาธิการ**

นายสุญา ศิริธัญญะ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● **กองบรรณาธิการ :**

พระปัญญาวัชรบัณฑิต, รองศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ พรหมเลิศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน	สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คะนอง ปาลิภัทรางกูร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นายสุภูฐาน สุตาจันทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● **คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (Peer Review)**

สาขาวิชา ศาสนา, ปรัชญา, พระพุทธศาสนา, ครุศาสตร์, มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์

■ **ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**

พระพรหมวัชรธีรจารย์, ศาสตราจารย์ ดร.

พระเมธีวัชรบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

รองศาสตราจารย์ ดร.เวทย์ บรรณกรกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม

รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.กฤต ศรียะอาจ

รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง

รองศาสตราจารย์ ดร.ประยูร สุธะใจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระกาญจน์ กนกกมลเศ

พระธรรมวชิรปัญญาจารย์, รองศาสตราจารย์ ดร.

ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม

รองศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐ์ ศรีดี

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภพร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เริงชัย หมั่นชนะ

■ **ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย**

ศาสตราจารย์ พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ

ศาสตราจารย์ ดร.วัชร งามจิตรเจริญ

ศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อมใส

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนธิ

รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา จันทรแก้ว

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชชุดา หนูวิไล

รองศาสตราจารย์ ดร.เมธาวิ อุดมธรรมานุภาพ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน

รองศาสตราจารย์ ดร.สนธิ สัตโยภาส

รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยศรี

รองศาสตราจารย์ สยาม คำปรีดา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักสัตย์

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา

รองศาสตราจารย์ ดร.นลินี ณ นคร

ราชบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

(๔)

รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน
ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ

มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

● ฝ่ายประสานงานและจัดการ

ประสานงานจัดการและพิสูจน์อักษร

พระมหาขวัญชัย ปุตุตวิโสโส
พระมหาทรงชัย วิชยเกรี
นายสุกษาน สุดาจันทร์
นางสาวสังเวียน พู่เฟื่อง
นายณัฐวุฒิ วงษ์ภา

พระมหาธิติ อนุภุโท
นายศิลป์ชัย วงษ์จำนงค์
นางสาวสุจิตรา ชวดรัมย์
นางสาวภักนิจ พิมพา

งานสมาชิก

พระมหาทรงชัย วิชยเกรี

บันทึกข้อมูล

นายจิระศักดิ์ ธารสุขกระจำง

งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นายณพดล เพ็ญประชุม

● นิติกร

นายธวัช แยมปัว

● ภาพ/ศิลปะ

พระมหาสุระศักดิ์ ธีรวโส

นายสมบุญณ์ เพ่งพิศ

● ออกแบบปก

พระพลวัฒน์ พวงปากกา

- จัดรูปเล่ม

นายสมบูรณ์ เฟ่งพิศ

- พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดสุรินทร์ ๓๓๑๗๐

โทรศัพท์ ๐๓๕ ๒๔๘ ๐๐๐ ต่อ ๘๕๕๕-๘๕๕๕ โทรสาร ๐๓๕ ๒๔๘ ๐๐๐ ต่อ ๘๕๕๕

- จำนวนที่ตีพิมพ์ ๒๐๐ เล่ม

วารสารมหาจุฬาริชาการ
เป็นสมาชิกเครือข่ายวารสารวิชาการ
ด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (JSH)

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาริชาการ ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๘ ได้รับรวบรวมบทความวิชาการของผู้บริหาร คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย รวมถึงคณาจารย์ต่างสถาบัน ที่ได้ส่งบทความทางวิชาการมาร่วมตีพิมพ์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทำให้มีคณาจารย์ได้มีโอกาสศึกษาพุทธธรรมและการนำไปประยุกต์ บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักคำสอนทางพระศาสนาอันเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม ในฉบับนี้ กองบรรณาธิการและคณะทำงานฝ่ายประสานงานได้รับเกียรติจากผู้เขียนทั้งภายในและภายนอก จำนวน ๙ มหาวิทยาลัย ได้ส่งบทความทางวิชาการ เพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่ จำนวน ๒๘ บทความ ในบทความทั้งหมดเป็นภาษาไทย จำนวน ๒๖ บทความ และภาษาอังกฤษ จำนวน ๒ บทความ แบ่งเป็นบทความวิจัย ๒๐ บทความ บทความวิชาการ ๘ บทความ และมีบทวิพากษ์ ๑ เรื่อง และวารสารฉบับนี้ ทางกองบรรณาธิการ วารสารมหาจุฬาริชาการ ได้ร่วมตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เนื่องในงานพิธีประสาทปริญญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ระหว่างวันที่ ๖-๗ ธันวาคม ๒๕๖๘ ณ อาคารมวก. ๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย พระนครศรีอยุธยา อีกด้วย ซึ่งรายละเอียด บทความต่าง ๆ กองบรรณาธิการ ได้กล่าวถึงเนื้อหาของแต่ละบทความโดยสรุปดังนี้

บทความวิจัยที่ ๑ เรื่อง “บทบาทการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งของพระครูสุจินันท์ทก : กรณีศึกษาชุมชนบ้านโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน” โดย พระมหาพัฒนพงศ์ ภาณุวิโส (ตั้งกฤษณวินนท์) พระราชนันท์วรชัณทิต, รศ.ดร. และพระปลัดกิตติศักดิ์ กนต์สีโล (ท้าวบุญญาภินิกุล) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตน่าน เณิมพระเกียรติฯ ได้เสนอผลการศึกษาวิจัยไว้ว่า (๑) สภาพปัญหาของชุมชนบ้านโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน มีปัญหาที่เกิดขึ้นหลายด้าน ดังนี้ ๑) ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) ปัญหาด้านอาชีพ รายได้ และเศรษฐกิจชุมชน ๓) ปัญหาด้านอาชีพ รายได้ และเศรษฐกิจชุมชน ๔) ปัญหาหนี้สินและความมั่นคงทางการเงิน ๕) ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ๖) ปัญหาด้านสังคม ผู้นำ และการมีส่วนร่วม และ ๗) ปัญหาด้านพฤติกรรมสังคม ยาเสพติด และเยาวชน, บริบทของชุมชนบ้านโป่งคำเป็นชุมชนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติอันงดงาม มีทิวเขาสลับซับซ้อนและความเงียบสงบที่เป็นเอกลักษณ์ วิถีชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงยึดโยงกับธรรมชาติและพึ่งพาตนเองในรูปแบบดั้งเดิม โดยมีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ และการทำไร่ ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนมีความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติ ผีบรรพบุรุษ และยังคงยึดมั่นในศาสนาพุทธอย่างแน่นแฟ้น (๒) กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนบ้านโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน คือการพัฒนาชุมชน บ้านโป่งคำจากความร่วมมือระหว่างผู้นำและประชาชน โดยเน้นสร้างความเชื่อมั่น ความสามัคคี และทัศนคติที่ดี

ต่อกัน พร้อมส่งเสริมการพึ่งตนเองผ่านอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น (๓) พระครูสุจินนันทกิจมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนบ้านโป่งค้อย่างรอบด้าน โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ จัดการอบรม สร้างระบบคิดใหม่เพื่อความยั่งยืน เป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือ ส่งเสริมความสามัคคี และพัฒนาภูมิคุ้มกันทางจิตใจของชุมชน ดังนี้ ๑) ด้านเศรษฐกิจ ๒) ด้านสังคม ๓) ด้านวัฒนธรรม และ ๔) ด้านสิ่งแวดล้อม

บทความวิจัยที่ ๒ เรื่อง “การสืบสรรค์ผญาร่วมสมัยในเฟซบุ๊กแฟน” โดย นางสาวพัชรินทร์ ญา นุ่นภูบาล ผศ.ดร.ศาริศา สุขคง และ ผศ.ดร.พยุพพร ศรีจันทวงศ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้เสนอผลการวิจัยพบว่า (๑) รูปแบบผญาที่ปรากฏในเพจ “ผญานวเกะ” ได้แก่ โคลงสาร กลอนอีสาน กลอนแปด และร่ายผญาส่วนใหญ่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีความไพเราะ และเข้ากับชีวิตจริงของผู้อ่านในยุคปัจจุบัน เนื้อหาของบทผญา แบ่งได้ ๓ ประเภท ได้แก่ ผญาเกี่ยว ผญาอวยพร และผญาสอน สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต และภูมิปัญญาของชาวอีสาน ที่ยังคงความหมาย และคุณค่าเดิมไว้ แม้จะอยู่ในบริบทสังคมสมัยใหม่ ส่วนแนวคิดของบทผญาร่วมสมัย ไม่เพียงแต่สืบทอด รูปแบบทางวรรณกรรมแต่ยังสะท้อนมุมมองทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมร่วมสมัยของคนอีสาน (๒) ผลการวิเคราะห์การสืบสรรค์ของบทผญาร่วมสมัย พบว่ามีการสืบสรรค์ ๓ ประเภท คือ ๑) การสืบสรรค์ด้านรูปแบบ มีลักษณะการสืบสรรค์ ได้แก่ การสืบสรรค์รูปแบบจำนวนพยางค์ไม่เคร่งครัด การสืบสรรค์รูปแบบไม่บังคับจำนวนบาทและจำนวนบท และ การสืบสรรค์รูปแบบการสรรคำ มีการใช้ คำซ้ำเพื่อเน้นย้ำและสร้างจังหวะเพื่อสื่อความหมาย ๒) การสืบสรรค์ด้านเนื้อหา มีลักษณะการสืบสรรค์ ได้แก่ การสืบสรรค์ผญาผ่านการใช้จินตภาพเดิมในบริบทใหม่ การสืบสรรค์ผ่านการดัดแปลงเพื่อ สื่อสารความหมายใหม่ การสืบสรรค์ผญาด้วยการนำตัวบทเดิมมาแต่งใหม่ด้วยวิธีการล้อเลียน และการ สืบสรรค์ผญาด้วยการนำตัวบทเดิมมาอ้างอิงหรือพาดพิงเพื่อให้เข้ากับค่านิยมหรือบริบทสมัยใหม่ และ ๓) การสืบสรรค์ด้านแนวคิด ได้แก่ การสืบสรรค์แนวคิดร่วมสมัยในเวลาปัจจุบัน การสืบสรรค์แนวคิด ในเหตุการณ์ การสืบสรรค์ในรูปแบบ การสืบสรรค์ในเนื้อหา และการสืบสรรค์ในแนวคิด การสืบสรรค์ ผญาร่วมสมัยสะท้อนถึงกระบวนการสืบทอดและพัฒนาอัตลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้ยึดโยงกับสังคม ร่วมสมัย รวมถึงสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการสืบสานทางวัฒนธรรมที่มีทั้งการคงรูปแบบดั้งเดิมและ การประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัยเป็นหลักฐานทางวรรณกรรมที่ชี้ให้เห็นว่า ผญาอีสานยังมีชีวิต และสามารถ พัฒนาเป็นสื่อสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและโลกยุคใหม่

บทความวิชาการที่ ๓ เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ให้กับนักเรียน” โดย นางอรพัต ศิริแสง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ- ราชวิทยาลัย ได้เสนอบทความวิชาการว่าเป็นการนำเสนอแนวคิดการประยุกต์ใช้หลักอริยสัจในการ สอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ให้กับนักเรียน ด้วยรูปแบบการสอนอ่านอย่างมี

(๘)

วิจารณ์ญาณโดยประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ใน
ที่นี้จะขอเรียกชื่อรูปแบบนี้ว่า TRUE Model โดยกำหนดขั้นตอนในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ๔
ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ ๑ รู้ที่มา (Talking : T) หมายถึง ขั้นตอนก่อนการอ่าน โดยกำหนดให้นักเรียนศึกษา
บทอ่าน จากนั้นเชื่อมโยง กับประสบการณ์เดิมของนักเรียนหรือสร้างประสบการณ์ใหม่โดยการสนทนา
แสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ขั้นที่ ๒ ค้นหาสาระ (Reading : R) หมายถึง ขั้น
ระหว่างการอ่าน ซึ่งประยุกต์ใช้หลักอริยสัจคือ ทุกข์ ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจปัญหา โดยกำหนดให้
นักเรียนศึกษาปัญหาตามข้อเท็จจริง จากบทอ่านด้วยวิธีอ่านในใจ ให้นักเรียนจะตรวจสอบคำสำคัญ
และค้นหาใจความสำคัญของบทอ่านได้ เพื่อทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ขั้นที่ ๓ พิจารณาด้วยปัญญา
(Understanding : U) หมายถึง ขั้นหลังการอ่าน ซึ่งประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ คือ สมุทัย การค้นหาสาเหตุ
โดยการวิเคราะห์ปัญหา และทำความเข้าใจกับปัญหา และนิโรธคือกำหนดเป้าหมายโดยการคิดแก้ปัญหา
และลงมือแก้ปัญหา โดยครูกำหนดประเด็นปัญหา ให้นักเรียนอ่านบทอ่านแล้วตอบคำถามตามประเด็น
ที่กำหนด ขั้นที่ ๔ สะท้อนคุณค่า (Evaluating E) หมายถึง ขั้นสะท้อนคิดและประเมินผล ซึ่งประยุกต์
ใช้หลักอริยสัจ คือ มรรค วางแผนและแก้ไข โดยนักเรียนจะต้องสะท้อนความคิดของตนเองเกี่ยวกับเรื่อง
ที่อ่าน และนำข้อมูลจากบทอ่านไปใช้ประกอบการตัดสินใจ จากนั้นนำเสนอผลงานที่เกิดจากกระบวนการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน รวบรวมเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้โดยนักเรียน เพื่อน และครูผู้สอน
จะเป็นผู้ประเมินผล การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจกับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณนี้ ไม่เพียงช่วยให้
นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านขั้นสูง แต่ยังส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การแก้ปัญหาอย่าง
มีเหตุผลและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจะมีความสามารถในการทำความเข้าใจสิ่งที่
ได้อ่าน สามารถนำไปใช้สะท้อนความคิดเห็นของตนเอง และมีความรักความผูกพันกับการอ่าน อันเป็น
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ คือ ความฉลาดรู้

บทความวิจัยที่ ๔ เรื่อง “รูปแบบการกู้ชีพและบรรเทาสาธารณภัยเชิงพุทธบูรณาการ” โดย
นายรัชพล ศิริรัตน์พิริยะ พระปัญญาวัชรบัณฑิต, รศ.ดร. และพระมหาดิเดช สติวโร, ผศ.ดร.
หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) องค์การกู้ชีพและบรรเทาสาธารณภัย
ดำเนินการและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ในภาวะฉุกเฉินแข่งกับเวลาเพื่อช่วยชีวิต
ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติการแพทย์
ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องได้รับอนุมัติเป็นหน่วยปฏิบัติการแพทย์ บุคลากรชุดปฏิบัติการฉุกเฉินต้องผ่าน
การอบรมตามมาตรฐานการแพทย์ฉุกเฉิน (๒) เจตนา ทั้งกาย วาจา ใจ เป็นเจตสิกคือธรรมประกอบกับ
จิตที่บูรณาการเข้ากับเจตนาของผู้ดำเนินการและปฏิบัติงานกู้ชีพและบรรเทาสาธารณภัย อีกทั้ง
ช่วยครองตน ครองคน ครองงาน และครองการปฏิบัติงาน เช่น หิริโอตตปเป ภาวนา ๔ พรหมวิหาร ๔

อิทธิบาท ๔ สังคหวัตถุ ๔ ขรवासธรรม ๔ อริยทรัพย์ ๗ มรณานุสติ โยนิโสมนสิการ ทั้งนี้ หลักพุทธธรรม เจตนา ๓ คือ บุปเจตนา มุญจนเจตนา และอปฺรเจตนา รวมถึงการสงเคราะห์ด้านวัตถุและจิตใจของ พระสงฆ์สาธนาสงเคราะห์ เป็นแนวทางเดียวกันและสามารถบูรณาการเข้ากับการจัดการความเสี่ยง จากสาธารณภัยแบบองค์รวมเพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ด้วยหลักการ 2P2R คือ การเตรียมพร้อม และป้องกันลดผลกระทบก่อนเกิดเหตุ การเผชิญเหตุขณะเกิดเหตุ และการเยียวยาฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ สาธารณภัย (๓) รูปแบบการกู้ชีพและบรรเทาสาธารณภัยเชิงพุทธบูรณาการเป็นรูปแบบเชิงแผนผัง ของความสัมพันธ์ การประสานงาน และการทำงานร่วมกันในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย แบบองค์รวม ด้วยแนวทาง 2P2R กับหลักพุทธธรรมเจตนา ทั้งกาย วาจา และใจ ร่วมกับหิริโอตตปฺปะ และสดีสัมปชัญญะ ที่เป็นแกนกำกับพฤติกรรม โดยบุพเจตนา มุญจนเจตนา และอปฺรเจตนา บูรณาการ เข้ากับเจตนาของผู้ที่ดำเนินการและปฏิบัติงานกู้ชีพและบรรเทาสาธารณภัย ในขณะก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุสาธารณภัย ตามลำดับ ร่วมกับบทบาทพระสงฆ์สาธนาสงเคราะห์และ พระคิลานุปัฏฐากในการสงเคราะห์ เกื้อกูล พัฒนา และบูรณาการ ทั้งภาวะปกติและภาวะวิกฤต

บทความวิจัยที่ ๕ เรื่อง “รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศนอร์เวย์” โดย พระทินวัฒน์ จันทปญฺโญ (สุขสง) พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า สภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศ นอร์เวย์ในปัจจุบันเผยแผ่ผ่านองค์กรประกอบต่าง ๆ ได้แก่ เผยแผ่ผ่านการจัดสถานที่และสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสม ผ่านบุคคลคือพระสงฆ์และธรรมทูตคฤหัสถ์ ผ่านกิจกรรมทางศาสนากิจกรรมเพื่อสังคม และการเผยแผ่ผ่านสื่อ ปัจจัยสำคัญที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเผยแผ่ คือ การใช้หลักสานเสวนา (Dialogue) และการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) องค์ความรู้ที่ได้จากงาน วิจัยคือรูปแบบการเผยแผ่ “NORDLIGHT Model” ซึ่งประกอบด้วย ๑. (N) ระบบเครือข่ายการเผยแผ่ ที่มีประสิทธิภาพ ๒. (O) พระสงฆ์ผู้เผยแผ่เชิงรุก ๓. (R) คฤหัสถ์ที่มีความสามารถ ๔. (D) กระบวนการ สานเสวนา ๕. (L) การจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสม ๖. (I) การบูรณาการสื่อธรรมะให้เหมาะสมกับ ท้องถิ่น ๗. (G) การสร้างบรรยากาศและสถานที่ที่เหมาะสม และ ๘. (T) การใช้กระบวนการเรียนรู้สู่ การเปลี่ยนแปลง

บทความวิจัยที่ ๖ เรื่อง “การประเมินประสิทธิผลของโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการ ส่งเสริมทักษะสมองของผู้เรียนและพัฒนาสมองด้วยวินัยเชิงบวก EF. (Executive Function) โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบ้านปล้อง : การประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมิน ๔ ระดับของ Kirkpatrick” โดย ดร.จตุพล โนมณี และดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง มหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาเขตเชียงราย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) ผลการประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง ผู้เข้ารับการอบรมในภาพรวมมีระดับ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = ๓.๙๐, SD = ๐.๓๐) (๒) ผลการประเมินการเรียนรู้ก่อน

(๑๐)

และหลังเข้ารับการอบรม คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม (Mean = ๓๓.๗, SD = ๕.๔) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ ($t = -๕.๗๖, p < .๐๐๑$) (๓) ผลการประเมินพฤติกรรมก่อนและหลังการอบรม คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมทุกข้อหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < ๐.๐๕$) และ (๔) ผลการประเมินผลลัพธ์ พบว่า ทักษะด้านต่าง ๆ ในทุกกลุ่มอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ระดับ ๓.๔ ขึ้นไป

บทความวิจัยที่ ๗ เรื่อง “รูปแบบการลดโทสะจริตด้วยการเจริญเมตตาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” โดย พระปวิศร์ ปวริสสโร (ญาณศิริ) หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า สภาวะโทสะจริตในจิตใจและการฝึกปฏิบัติตามแนวทางพุทธศาสนาที่นำไปสู่การลดโทสะและเพิ่มเมตตาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าต้นเหตุของโทสะในนักเรียนเกิดจากการยึดติดในตัวตนและสิ่งที่ให้คุณค่า เมื่อถูกกระทบกระเทือนทางกาย วาจา หรือจิตใจ ทำให้เกิดความไม่พอใจและโกรธ การลดความโกรธของนักเรียนโดยการฝึกเมตตาผ่านกายกรรม วจีกรรม มโนกรรมช่วยให้จิตใจสงบ ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น ช่วยลดความโกรธและส่งเสริมสุขภาพจิตในนักเรียน ส่วนผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการสอนหลักเมตตาช่วยลดโทสะจริตและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในนักเรียนมัธยมปลายอย่างมีนัยสำคัญ โดยคะแนนรวมก่อนและหลังกิจกรรมต่างกัน ๒.๕๒๓ ($p = ๐.๐๐๒$) โดยเฉพาะเพศหญิงมีความเปลี่ยนแปลงชัดเจน (๓.๓๘๕, $p = ๐.๐๐๔$) ส่วนเพศชายแม้คะแนนต่างกัน (๑.๘๗๔) แต่ไม่ต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p = ๐.๑๘๓$) ทั้งนี้ นักเรียนส่วนใหญ่แผ่เมตตาแก่ผู้ใกล้ชิดมากกว่าการแผ่เมตตาในระดับที่ไม่มีเงื่อนไข สะท้อนว่าเมตตายังขึ้นกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม รูปแบบการลดโทสะจริตด้วยการเจริญเมตตาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ โมเดล “BSEP” ซึ่งประกอบด้วย ๔ ด้านคือ (๑) (B) (Buddha’s Dhamma) ด้านหลักธรรมะของพระพุทธเจ้า มีการฝึกเมตตาผ่านการกระทำ เช่น การให้ทาน ใส่บาตร ช่วยเหลือสัตว์ และแบ่งปันสิ่งของเพื่อลดความโกรธและเสริมสร้างความเมตตา (๒) (S) (Smile) ด้านการสร้างรอยยิ้ม มีการใช้ภาษาสุภาพ การพูดไพเราะ และพลบโยนเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี ลดโทสะและเสริมความสุข (๓) (E) (Emotion) ด้านการจัดการรักษาอารมณ์ มีการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความโกรธวิเคราะห์สาเหตุ และฝึกจัดการอารมณ์เชิงบวก (๔) ด้านการสร้างพลังบวก (P) (Positive Thinking)

บทความวิจัยที่ ๘ เรื่อง “คัมภีร์ไบเบิลกับทศพรฉบับวัดพระธาตุจอมพริกอำเภอท่าวังผาและฉบับวัดโป่งคำอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน: การปริวรรต การแปล และการเปรียบเทียบ” โดย พระมหาสารวุธ ธมมวฑฺฒโน (ดีปินตา) พระราชันนันทวัชรบัณฑิต,รศ.ดร. และดร.ชำนาญ เกิดข้อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่าด้านประวัติความเป็นมา คัมภีร์ไบเบิลกับทศพรฉบับวัดพระธาตุจอมพริก จารเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๓

จารโดยหนานเตจา มีอายุได้ ๑๐๕ ปี หน้าลาน ๔ กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาว ๔๕ เซนติเมตร หนา ๑.๕ เซนติเมตร มี ๙ ใบ ๑๗ หน้าลาน คัมภีร์ใบลานกัณฑ์ทศพรฉบับวัดโป่งคำ จารลงบนใบลานจารโดยพระบุญรัตน์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ อายุ ๑๒๒ ปี หน้าลาน ๕ กว้าง ๕ เซนติเมตร ยาว ๔๗ เซนติเมตร มี ๑๐ ใบ ๑๙ หน้าลาน ด้านปริวรรตและแปล คัมภีร์ใบลานกัณฑ์ทศพรฉบับวัดพระธาตุจอมพริก มีต้นฉบับใบลานจำนวน ๑๗ หน้า ผู้วิจัยปริวรรตและแปลได้ ๑๗ หน้า คัมภีร์ใบลานกัณฑ์ทศพร ฉบับวัดโป่งคำ มีต้นฉบับใบลานจำนวน ๑๙ หน้า ผู้วิจัยปริวรรตและแปลได้ ๑๙ หน้า ดังที่ปรากฏในบทที่ ๓ ด้านการเปรียบเทียบ ผู้วิจัยเปรียบเทียบคัมภีร์ใบลานทั้งสองฉบับในประเด็น ๔ ด้าน ดังนี้ (๑) ด้านรูปลักษณ์และการนำไปใช้ลายมือในการจารอักขระฉบับของวัดพระธาตุจอมพริกสวยและอ่านง่ายกว่าฉบับของวัดโป่งคำ คัมภีร์ใบลานทั้งสองฉบับไม่ค่อยได้นำมาใช้ในการเทศน์ (๒) ด้านโครงสร้างและเนื้อหาหลักทั้งสองฉบับ มีบทอุเทศที่เหมือนกัน โดยกล่าวแสดงความเคารพต่อพระพุทธเจ้า (๓) ด้านหลักธรรมที่แทรกอยู่ในคัมภีร์ทั้งสองฉบับ มีหลักธรรมที่แทรกอยู่ในคัมภีร์คล้ายกัน คือ หลักแห่งกรรม หลักพรหมวิหาร ๔ หลักการไม่ประมาท (๔) ด้านรสนิยมคติในคัมภีร์ทั้งสองฉบับมีรสนิยมคติ ๔ รส คือ ๑) เสาวรจนี โดยการชมโฉมพระนางมุสดีว่าเป็นสตรีที่งดงาม ๒) นารีปราโมทย์ โดยพระเจ้าสุยชัยแสดงความรักต่อพระนางมุสดี และ ๓) สัลลาปังคพิสัย โดยพระนางมุสดีแสดงความเห็นใจต่อบุตรธิดาและอาณาประชาราษฎร์ ๔) รสนิยมคติด้านสันตติวิหาร หมายถึง การใช้ถ้อยคำถ้อยทอดความคิดหรือคติธรรมอย่างชัดเจนและมีพลัง เช่น ตอนที่พระนางมุสดีมีพระประสงค์จะโปรดสัตว์ด้วยการสร้างโรงงาน ๕) คัมภีร์กับพระไตรปิฎกและอรรถกถา

บทความวิชาการที่ ๙ เรื่อง “ภาวะผู้นำดิจิทัลกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเพื่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษา” โดย นางสาวเบญญาภา ยวงอักษร ผศ.ดร. เอื้ออารี จันทร และ ผศ.ดร. สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้สรุปบทความวิชาการไว้ว่า บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความรู้ภาวะผู้นำดิจิทัลกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลเพื่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษา ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลวรรณกรรมพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและทรัพยากรอย่างมีกลยุทธ์ เพื่อนำพองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อนวัตกรรม และตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลได้แก่ วิสัยทัศน์ดิจิทัล ความรู้และทักษะดิจิทัล ความคล่องตัวและการปรับตัว ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล การบริหารการเปลี่ยนแปลง การคิดเชิงกลยุทธ์ และความสามารถในการรับมือกับความไม่แน่นอน สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย กลยุทธ์และการกำกับดูแล หลักสูตรและวิธีการวัดและการประเมินผล การสนับสนุนและพัฒนาตนเอง และโครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร ความท้าทายสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลในสถาบัน

(๑๒)

อุดมศึกษา ประกอบด้วย องค์กรและวัฒนธรรม ทักษะดิจิทัลและการพัฒนาบุคลากร ทรัพยากรและการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานและเทคนิค การบูรณาการข้อมูล แรงกดดันในการสร้างนวัตกรรม และการปรับตัวขององค์กร แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลควรมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้นำ การสร้างวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ดิจิทัล การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล การพัฒนาทักษะดิจิทัล และการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัล

บทความวิจัยที่ ๑๐ เรื่อง “พุทธบูรณาการการเสริมสร้างกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการจังหวัดสมุทรปราการ” โดย พระวชิรธรรมวิธาน (สมนึก สมานิตโต) หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ผลการศึกษาพบว่า กิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) การปกครอง ๒) ศาสนศึกษา ๓) การเผยแผ่ ๔) สาธารณูปการ ๕) ศึกษาสงเคราะห์ และ ๖) สาธารณสงเคราะห์ มีความแตกต่างในการบูรณาการ โดยด้านสาธารณสงเคราะห์มีความเข้มแข็งที่สุด ขณะที่ด้านศาสนศึกษายังคงกระจายตัวเป็นจุด ๆ และยังขาดการเชื่อมโยงเชิงระบบในระดับจังหวัด ทำให้ภาพรวมยังไม่บรรลุเอกภาพและประสิทธิภาพสูงสุด (๒) หลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหาร พระสังฆาธิการได้บูรณาการ หลักพุทธธรรมกับการบริหารในแต่ละด้านอย่างเป็นระบบ ได้แก่ อปทานิยธรรม ๗ เป็นต้น (๓) แบบจำลอง DHARMA-๖ Model ผลการวิจัยได้พัฒนา DHARMA-๖ Model เพื่อเป็นกรอบแนวคิดสำหรับพุทธบูรณาการการเสริมสร้างกิจการคณะสงฆ์ ประกอบด้วย ๖ องค์ประกอบหลัก มี D – Dhamma Integration → การบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้าสู่ระบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เป็นต้น หัวใจสำคัญของ DHARMA-๖ Model คือแนวคิด “สร้างคนก่อนสร้างวัตถุ” โดยยึดหลักไตรสิกขาเป็นรากฐานในการผลิตศาสนทายาทที่มีคุณภาพ และขับเคลื่อนด้วยกลไกการปกครองที่อาศัยอปทานิยธรรมเพื่อพัฒนากิจการคณะสงฆ์ให้เกิดเอกภาพ ความเข้มแข็ง และยั่งยืน

บทความวิจัยที่ ๑๑ เรื่อง “การวิเคราะห์กลวิธีการใช้โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในคัมภีร์วิสุทธิมรรค” โดย พระมหาวิมลไกร ปุณณวุฒิ (แจ่มพันธ์) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า โวหารภาพพจน์เป็นกลวิธีทางภาษาที่ช่วยสร้างอารมณ์ จินตภาพ และความหมายที่ลึกซึ้ง ทำให้การสื่อสารมีความชัดเจน มีอรรถรส และเข้าถึงผู้ฟังหรือผู้อ่านได้ง่ายขึ้น โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏแบ่งได้เป็น ๙ ประเภท ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ สัทพจน์ นามนัย พรพจน์ สัญลักษณ์ และอวพจน์ โดยการใช้โวหารภาพพจน์เหล่านี้ ต้องสัมพันธ์กับบริบท เพื่อสร้างภาพและอารมณ์ที่สอดคล้องกับคำสอน ในเชิงประยุกต์ โวหารภาพพจน์สามารถนำไปใช้ในงานเขียน วรรณคดี การพูด และการสื่อสารโดยเฉพาะในวรรณกรรมพระพุทธศาสนา ช่วยถ่ายทอดหลักธรรมเชิงลึกให้เข้าใจง่ายและในวรรณกรรมไทยช่วยเพิ่มความงามและคุณค่าทางอารมณ์ จึงนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ที่ทำให้เนื้อหามีชีวิตชีวา

และทรงพลัง การศึกษาคัมภีร์วิสุทธิมรรค พบว่าเป็นผลงานสำคัญของพระพุทธโฆสาจารย์ แต่งขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๐ เพื่อเป็นคู่มือปฏิบัติธรรมแก่พระภิกษุและพุทธศาสนิกชน โดยมีโครงสร้างครอบคลุมไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา รวม ๒๓ ปริเฉท เนื้อหามุ่งอธิบายการฝึกกาย วาจา จิต และการเจริญปัญญาเพื่อบรรลุมรรค ด้วยการใช้ร้อยแก้วและร้อยกรองอย่างเป็นระบบ ทำให้คัมภีร์วิสุทธิมรรคนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็น “คัมภีร์แม่บทแห่งการปฏิบัติ” ผลการวิเคราะห์ทักสิวิโวหารภาพพจน์ พบว่ามีการใช้รวม ๒๐๓ ครั้ง โดยเด่นชัดที่เกี่ยวกับศีล สมาธิ และปัญญา ๕ ประเภท คือ อุปมา อุปลักขณ์ ปฏิพจน์ อติพจน์ และบุคลาธิษฐาน ซึ่งพบมากที่สุดในหมวดศีล รองลงมาคือหมวดสมาธิ และหมวดปัญญา การใช้โวหารภาพพจน์เหล่านี้ มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มคุณค่าทางภาษา กระตุ้นจินตนาการ และทำให้เนื้อหาที่ซับซ้อนเข้าใจง่ายขึ้น นอกจากนี้งานวิจัยยังได้พัฒนา R.I.C.E.S. Model เป็นองค์ความรู้ใหม่ในการอธิบายกระบวนการสื่อสารเชิงโวหาร ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่ (๑) R – การบูรณาการโวหาร (๒) I – การสร้างภาพในจิต (๓) C – การกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ (๔) E – การสร้างอารมณ์ร่วม (๕) S – การใช้สัญลักษณ์ทำให้เข้าใจง่าย โมเดลนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การเผยแผ่ธรรมะ การปฏิบัติธรรม และนวัตกรรมการดิจิทัล โดยสรุป การใช้โวหารภาพพจน์ในคัมภีร์วิสุทธิมรรคไม่เพียงช่วยถ่ายทอดหลักธรรมให้เข้าใจง่ายและเข้าถึงผู้เรียน แต่ยังเชื่อมโยงงานวิจัยเข้ากับการสื่อสารและการปฏิบัติธรรมในปัจจุบัน ทำให้พระพุทธศาสนามีชีวิตชีวา และนำผู้ปฏิบัติไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือความหลุดพ้น

บทความวิจัยที่ ๑๒ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑” โดยนางสาวดวงทอง ชาญกิจกรรณ์ และ ดร.วีรภัทร ภัทรกุล หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก วิเคราะห์รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศ รองลงมาได้แก่ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนแปลง (๒) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑ ประกอบด้วยรายการปฏิบัติ ๒๘ รายการ โดยแบ่งเป็น ๕ ด้าน ดังนี้ ด้านที่ (๑) ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการเปลี่ยนแปลง มี ๖ รายการ เช่น ผู้บริหารต้องกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ให้ชัดเจนและมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของแก่บุคลากร (๒) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมมี ๕ รายการ เช่น ผู้บริหารเปิดพื้นที่ให้บุคลากรและชุมชนเสนอความคิดเห็น เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมจากภายในและภายนอกองค์กร (๓) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มี ๕ รายการ เช่น ผู้บริหารต้องเป็นต้นแบบในการริเริ่มสิ่งใหม่และ

(๑๔)

แสดงให้เห็นผ่านการลงมือทำจริงเพื่อเป็นแรงบันดาลใจแก่ครู (๔) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มี ๖ รายการ เช่น ผู้บริหารต้องจัดลำดับความสำคัญ โดยการวิเคราะห์ความคุ้มค่าและความจำเป็น ในการลงทุนด้านเทคโนโลยี (๕) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม มี ๖ รายการ เช่น ผู้บริหารต้องส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรเชิงบวก ที่เน้นความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และการมีส่วนร่วม และการแสดงความชื่นชมในความพยายามของครูอย่างจริงใจ

บทความวิจัยที่ ๑๓ เรื่อง “รำทับยาวจังหวัดนครศรีธรรมราช” โดย นางโชติกา ปาณะศรี ผศ.ดร.สุรัตน์ จงดา และ ผศ.ดร.สุขสันติ แวงวรรณ สาขาวิชานาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า การรำทับยาวจังหวัดนครศรีธรรมราช มีต้นแบบมาจากการรำกลองยาวของกรมศิลปากรและนำมารวมกับเครื่องดนตรีภาคใต้คือกลองทับที่ดัดแปลงให้ใหญ่กว่าปกติ ใช้ท่าโนรา ซึ่งเป็นการแสดงพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านลักษณะการแต่งกาย พบว่ามีรูปแบบเครื่องแต่งกาย ๓ แบบ (๑) ผ้านุ่งสั้นครึ่งเข้าแบบการรำเซิ้ง เสื้อแขนกระบอกคอกลมผ่าหน้า (๒) กางเกงหรือโจงกระเบน เสื้อคอกลม คาดศีรษะด้วยผ้าและคาดสะเอว (๓) แต่งกายสวยงามแบบทันสมัย ผ้านุ่งถุงสำเร็จ โดยทั้งสามรูปแบบมีผ้าคาดสะพายเฉียงบ่า เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบด้วยทับยาว ปี่โนรา ซอฆ้อง ฉาบ กรับไม้ไผ่ แต่มีกลองควอท ฉิ่ง และคีย์บอร์ด

บทความวิจัยที่ ๑๔ เรื่อง “คัมภีร์ใบลานกัณฑ์ทศพรฉบับวัดพระธาตุจอมพริกอำเภอกำแพงแสน และฉบับวัดโป่งคำอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดน่าน: การปริวรรต การแปล และการเปรียบเทียบ” โดย พระมหาสารวุธ ธมมวฑฺฒโน (ดีปินตา) พระราชันนัทธวัชรบัณฑิต,รศ.ดร. และดร.ชำนาญ เกิดช่อ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตน่านเฉลิมพระเกียรติฯ ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า ด้านประวัติความเป็นมา คัมภีร์ใบลานกัณฑ์ทศพรฉบับวัดพระธาตุจอมพริก จารเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๓ จารโดยหนานเตจา มีอายุได้ ๑๐๕ ปี หน้าลาน ๔ กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาว ๔๕ เซนติเมตร หน้า ๑.๕ เซนติเมตร มี ๙ ใบ ๑๗ หน้าลาน คัมภีร์ใบลานกัณฑ์ทศพรฉบับวัดโป่งคำ จารลงบนใบลาน จารโดยพระบุญรัตน์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ อายุ ๑๒๒ ปี หน้าลาน ๕ กว้าง ๕ เซนติเมตร ยาว ๔๗ เซนติเมตร มี ๑๐ ใบ ๑๙ หน้าลาน ด้านปริวรรตและแปลคัมภีร์ใบลานกัณฑ์ทศพรฉบับวัดพระธาตุจอมพริก มีต้นฉบับใบลานจำนวน ๑๗ หน้า ผู้วิจัยปริวรรตและแปลได้ ๑๗ หน้า คัมภีร์ใบลานกัณฑ์ทศพรฉบับวัดโป่งคำ มีต้นฉบับใบลานจำนวน ๑๙ หน้า ผู้วิจัยปริวรรตและแปลได้ ๑๙ หน้า ดังที่ปรากฏในบทที่ ๓ ด้านการเปรียบเทียบ ผู้วิจัยเปรียบเทียบคัมภีร์ใบลานทั้งสองฉบับในประเด็น ๔ ด้าน ดังนี้ (๑) ด้านรูปลักษณ์และการนำไปใช้ ลายมือในการจารอักขระฉบับของวัดพระธาตุจอมพริกสวยและอ่านง่ายกว่าฉบับของวัดโป่งคำ คัมภีร์ใบลานทั้งสองฉบับไม่ค่อยได้นำมาใช้ในการเทศน์ (๒) ด้านโครงสร้างและเนื้อหาหลัก ทั้งสองฉบับ มีบทอุเทศที่เหมือนกัน โดยกล่าวแสดงความเคารพต่อพระพุทธเจ้า (๓) ด้านหลักธรรมที่แทรกอยู่ในคัมภีร์ทั้งสองฉบับ มีหลักธรรมที่แทรกอยู่ในคัมภีร์คล้ายกัน คือ

หลักแห่งกรรม หลักพรหมวิหาร ๔ หลักการไม่ประมาท (๔) ด้านรสนิยมคตินิยมในคัมภีร์ทั้งสองฉบับ มีรสนิยมคตินิยม ๔ รส คือ (๑) เสาวรณีนี โดยการชมโฉมพระนางมุสตีว่าเป็นสตรีที่งดงาม (๒) นารีปราโมทย์ โดยพระเจ้าสุทนต์แสดงความรักต่อพระนางมุสตี และ (๓) สัลลาปังคพิสัย โดยพระนางมุสตีแสดง ความเห็นใจต่อบุตรธิดาและอาณาประชาราษฎร์ (๔) รสนิยมคตินิยมด้านสันตติวิหาร หมายถึง การใช้ ถ้อยคำถ้อยทอดความคิดหรือคติธรรมอย่างชัดเจนและมีพลัง เช่น ตอนที่พระนางมุสตีมีพระประสงค์ จะโปรดสัตว์ด้วยการสร้างโรงงาน (๕) คัมภีร์กับพระไตรปิฎกและอรรถกถา

บทความวิจัยที่ ๑๕ เรื่อง “การจัดการท่องเที่ยววิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ของวัดในกรุงเทพมหานคร” โดยนางสาวจิรกิตติยา บุญครองทรัพย์ พระสุธีรตันตณัฐ (สุทิพย์ อาภากร), รศ.ดร. และ รศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโณ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) กระบวนการจัดการท่องเที่ยวของวัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า กระบวนการบริหารเริ่มต้นจากการจัดกิจกรรมของวัด ทรัพยากรภายในวัด และสิ่งสนับสนุน กิจกรรมของวัด ถือว่าเป็นกระบวนการจัดการท่องเที่ยวตามความเชื่อและวัฒนธรรม รวมถึงศิลปกรรม ทางพระพุทธศาสนาขึ้นอยู่กับบริบทของกิจกรรมท่องเที่ยวของวัดและนักท่องเที่ยวเข้ามาชมวัด เนื่องจากมีผู้เที่ยวชมและเรียนรู้ภายในวัดเป็นจำนวนมากขึ้น โดยในสมัยก่อนวัดทำหน้าที่เผยแผ่ พระพุทธศาสนาและจัดกิจกรรมตามวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นหลัก จากนั้นสังคมเริ่มมีการ เปลี่ยนแปลงทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้สมัยใหม่ โดยเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมศิลปกรรม โบราณต่าง ๆ ของวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้น วัดจึงต้องจัดภูมิสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม ปรับภูมิทัศน์ที่ดีต่อ และเขตผังบริเวณวัดให้ชัดเจน เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวและการ เรียนรู้ (๒) การท่องเที่ยววิถีพุทธเพื่อพัฒนาจิตใจและปัญญาในมิติของการปฏิบัติตามหลักพระพุทธ-ศาสนาของวัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีปัจจัยทางการท่องเที่ยว คือ ความงดงามทางด้านพุทธศิลปกรรม วัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่คอยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติ ตามหลักพระพุทธศาสนาที่เกิดจากภูมิปัญญาทางการปั้นพุทธรูป การสร้างสถาปัตยกรรม และการเขียนจิตรกรรมฝาผนัง ก่อเกิดศักยภาพที่จะพัฒนาให้วัดเป็นศูนย์แหล่งเรียนรู้ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างสรรค์ได้ (๓) รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยววิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ของวัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่เน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ต่อการบริหารกิจกรรมของวัด มีกระบวนการจัดการในลักษณะที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของวัดที่มีความต่อเนื่องกัน โดยเน้นที่นักท่องเที่ยวจะได้รับความสะดวกสบาย การเรียนรู้และการได้เข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม และพระพุทธศาสนา มีองค์ประกอบ ๔ ประการ คือ ๑) กลุ่มคน ๒) วัดและสถานที่ ๓) การบริหาร จัดการการท่องเที่ยว และ ๔) ประโยชน์และคุณค่าจากการท่องเที่ยว

(๑๖)

บทความวิชาการที่ ๑๖ เรื่อง “การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ในศตวรรษที่ ๒๑” โดย พระมหาโกศล อธิปญโญ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอบทความวิชาการเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมอย่างรวดเร็ว การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจึงกลายเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิตในสังคม ทั้งนี้ ผู้เขียนได้วิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะพื้นฐานทั้งสี่ด้าน ได้แก่ การฟัง พูด อ่าน และเขียน อย่างบูรณาการ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการรับและส่งสารได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเหมาะสมกับบริบทที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังเน้นการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสถานการณ์ เช่น การโน้มน้าวใจ การอธิบาย การแสดงความคิดเห็น และการติดต่อธุรกิจ รวมถึงการส่งเสริมการใช้ภาษาด้วยความคิดสร้างสรรค์และจริยธรรม เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีคุณค่าและรับผิดชอบต่อสังคม และยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาในบริบทอาชีพและสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่โลกการทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ ๒๑

บทความวิชาการที่ ๑๗ เรื่อง “ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัลมหาวิทยาลัยสวนดุสิต” โดย ผศ.ทิพสุดา คิตเลิศ, รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์, ผศ.ดร.เอื้ออารี จันทร และ ผศ.ดร.สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้เสนอบทความวิชาการไว้ว่า ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัลได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการปรับตัวอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านบทบาท หน้าที่ และรูปแบบการให้บริการ โดยพัฒนาจากพื้นที่เก็บสารสนเทศแบบดั้งเดิมสู่ศูนย์กลางการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย รองรับทั้งการเรียนรู้เฉพาะบุคคลและการทำงานร่วมกัน บรรณารักษ์มีการเปลี่ยนบทบาทเป็นนักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และผู้อำนวยความสะดวกในการวิจัย ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะใหม่อย่างต่อเนื่อง การบูรณาการเทคโนโลยี เช่น AI Chatbot RFID VR/AR ทำให้บริการมีความเป็นระบบ และตอบสนองผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้เผชิญความท้าทายด้านงบประมาณและพฤติกรรมผู้ใช้ที่เปลี่ยนไป แต่ห้องสมุดยังสามารถสร้างนวัตกรรมและปรับพื้นที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมหลากหลาย ดังเช่นกรณี One World Library ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ปัจจัยความสำเร็จสำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ การบริหารการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ สุดท้ายการสร้างสมดุลระหว่างดิจิทัลกับพื้นที่กายภาพ ทำให้ห้องสมุดสามารถสร้างคุณค่าใหม่และมีบทบาทนำในการพัฒนาการเรียนรู้ของสังคมยุคใหม่.

บทความวิจัยที่ ๑๘ เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนพยุภคภูมิวิทยาคาร” โดย นางสาวสุภาศินี ศิริกิจ คณะครุศาสตร์ การสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงผลิตภาพสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ได้แก่ ๑) สภาพการจัดการเรียนรู้ ๒) แนวทางหรือขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๓) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ๔) บรรยากาศในการเรียนรู้ ๕) สมรรถนะของผู้เรียนด้านความรู้, การสังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ผลการวิเคราะห์ชี้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) หลักการ ๒) จุดมุ่งหมาย ๓) เนื้อหาสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ๔) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ ๕) การวัดและการประเมินผล, การสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่เป็น พื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ผลการวิเคราะห์ชี้ว่า หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นหลักการที่มุ่งเน้น กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อม เน้นการฝึกฝนและลงมือปฏิบัติในสภาพจริง ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ ไปประยุกต์ต่อยอดความคิดผลิตภาพผลิตเป็นผลงานหรือชิ้นงานได้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี (๒) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ผลการวิเคราะห์ชี้ว่า คะแนนหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ($\bar{X} = 57.85$, S.D. = 1.58) สูงกว่าคะแนนก่อนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 34.75$, S.D. = 3.57) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (๓) การศึกษาความพึงพอใจการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะเชิงผลิตภาพสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ผลการวิเคราะห์ชี้ว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ซึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ในระดับมาก

บทความวิชาการที่ ๑๙ เรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สมรรถนะสูงเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” โดย นางสาวสุวิมล แมตสอง รศ.ดร. ศิริจันท์ ผลพันธุ์ รศ.ดร.สุชุม เกลียวทรัพย์ และผศ.ดร. สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ได้เสนอผลการศึกษาไว้ว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สมรรถนะสูงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศในยุคเทคโนโลยี

(๑๘)

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยต้องตั้งอยู่บนขีดความสามารถเชิงกลยุทธ์ ๖ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาทักษะขั้นสูง การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์องค์กร วัฒนธรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้ และภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ การพัฒนาดังกล่าวต้องขับเคลื่อนผ่านกลยุทธ์ด้านการศึกษา การฝึกอบรม และการจัดวางตำแหน่งงานอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งผลิตกำลังคน ๓ ประเภท ได้แก่ แรงงานทดแทน ผู้ประกอบการสร้างงาน และนวัตกรรมผู้สร้างนวัตกรรมใหม่ กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประกอบด้วยการจัดทำแผนที่ทักษะ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยความสำเร็จมาจากความยืดหยุ่นของบุคลากร และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทั้งเชิงเทคนิคและเชิงกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สมรรถนะสูงจำเป็นต้องอาศัยนโยบายที่ชัดเจน ทรัพยากรเพียงพอ ความร่วมมือทุกภาคส่วน และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนและตอบสนองต่อความท้าทายของเศรษฐกิจยุคใหม่.

บทความวิจัยที่ ๒๐ เรื่อง “การประยุกต์หลักนิติธรรมเพื่อสนับสนุนการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทย” โดยพระธรรมวชิราจารย์, รศ. ดร. พระปัญญาธนากร, ผศ. ดร. พระมงคลสุตาคม, ดร. และพระครูศรีวิชานุกรักษ์ วิทยาเขตบาศีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า หลักนิติธรรมในพระพุทธศาสนาประกอบด้วยหลักพุทธธรรมสำคัญ ๘ ประการ ได้แก่ อธิปไตย ๓, อกติ ๔, พรหมวิหาร ๔, อิทธิบาท ๔, สังคหวัตถุ ๔, สาราณียธรรม ๖, สัมปยุตธรรม ๗ และอธิปไตยธรรม ๗ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ๖ ด้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ด้านการปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ งานวิจัยได้นำเสนอรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่เรียกว่า “๖D+๓C” โดย ๖D หมายถึง การกิจทั้ง ๖ ด้านที่ขับเคลื่อนด้วยหลักนิติธรรม และ ๓C คือ ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ Competency (ขีดความสามารถ), Compatibles (การเข้ากันได้), และการป้องกัน Corruption (การทุจริต) ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาระบบการบริหารของคณะสงฆ์ให้เกิดความโปร่งใส ยุติธรรม ทั้งและสอดคล้องพระธรรมวินัยกับยุคสมัย

บทความวิจัยที่ ๒๑ เรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” โดย ผศ.ดร.สุวัฒน์ รักขันโท ดร.ณัด ไชยพันธ์ และ ดร.ธนศักดิ์ พรทิพพสาร หลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า การบริหารจัดการของสำนักหอสมุดฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านทรัพยากรสารสนเทศ อาคารสถานที่ และการบริการตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงในทุกด้าน โดยเฉพาะความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรและการเพิ่มทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล ข้อเสนอแนะ

คือ ควรพัฒนาการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ เน้นการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร การลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการยกระดับคุณภาพบริการดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนิสิตและบุคลากรอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

บทความวิจัยที่ ๒๒ เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาร่วมกับโมเดลเศรษฐกิจบีซีจีเรื่อง สิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือ และทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านพุลู จังหวัดเพชรบุรี” โดย ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุวิมล พิมพ์สว่าง รศ.ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ และ รศ.ดร.ดวงเดือน สุวรรณจินดา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า (๑) ทักษะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาร่วมกับโมเดลเศรษฐกิจบีซีจี เรื่อง สิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ (๒) ทักษะการทำงานเป็นทีมหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด สะเต็มศึกษาร่วมกับโมเดลเศรษฐกิจบีซีจี เรื่อง สิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

บทความวิจัยที่ ๒๓ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดชีวลอกเลียน ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน” โดย ผศ.ดร.ประทุมทอง ไตรรัตน์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาและความเป็นผู้นำ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นแล้วพบว่า มี ๕ ด้านเป็นจุดอ่อน ได้แก่ ผลกระทบต่อทักษะแห่งอนาคต ความยั่งยืนของการเรียนรู้ การเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ การสังเกตอย่างลึกซึ้ง และการประเมินความคิดสร้างสรรค์ สำหรับแนวทาง มี ๕ แนวทาง ได้แก่ (๑) บริหารหลักสูตรโดยการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ที่เชื่อมโยงวิชาการเข้ากับโลกแห่งความเป็นจริง (๒) สร้างระบบนิเวศการเรียนรู้แบบบูรณาการและจัดทำฐานข้อมูลดิจิทัลที่รวบรวมเนื้อหาการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย (๓) สร้างองค์ความรู้และสภาพแวดล้อมความร่วมมือกับองค์กรหรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสถานศึกษาที่เชื่อมโยงแนวคิดชีวลอกเลียนเข้ากับปรากฏการณ์ธรรมชาติ (๔) การบูรณาการกิจกรรมบทบาทของครู และการใช้เครื่องมือที่ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และ (๕) ออกแบบเครื่องมือประเมินแบบองค์รวมที่เน้นการประเมินตามสภาพจริง

บทความวิจัยที่ ๒๔ เรื่อง “ครอบครัวและฐานการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมของครอบครัวไทยในภาคใต้” โดย รศ.ดร. ปิยะธิดา ขจรชัยกุล ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เสนอผลการวิจัยไว้ว่า บทบาทหน้าที่และการปฏิบัติตนตามประเพณี วัฒนธรรม มีจำนวนเท่ากันคือการดูแลเด็กวัยรุ่น มากที่สุด ๘๙.๖% รองลงมาคือ การดูแลเด็กอายุมากกว่า ๖ ปี

(๒๐)

ถึง ๑๓ ปี ๘๗.๖% ด้านการนำมาปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวันคือ สอนลูกหลานให้คิดดี พูดดี ทำดี มีคุณธรรม ไม่ผิดครองครองธรรม ๕๙.๙ % และสุดท้ายการให้ประเพณีวัฒนธรรมอยู่อย่างยั่งยืน คือ ชวนคนในชุมชนมาปฏิบัติตามประเพณี ๒๘.๑%

บทความวิชาการที่ ๒๕ เรื่อง “สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : นโยบาย พันธกิจ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในอนาคต” โดย พระมหาสันติ อธิภทฺโท, ดร. ผู้อำนวยการ ส่วนงานบริหาร สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอผลการศึกษาไว้ว่า สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม การศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ โดยเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาที่ เกี่ยวข้องกับคัมภีร์และงานวิชาการ เช่น ภาษาอังกฤษ บาฬี และสันสกฤต เพื่อยกระดับความสามารถ ของนิสิตและนักวิชาการในการเข้าถึงองค์ความรู้ทางธรรมะอย่างลึกซึ้ง สถาบันยังมุ่งเป็นศูนย์กลาง ด้านการแปลธรรมะและสร้างนักแปลผู้เชี่ยวชาญเพื่อสนับสนุนการแปลคัมภีร์สู่ภาษาต่างประเทศ พร้อมทั้งสนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยความร่วมมือจากเครือข่ายนานาชาติ ในด้านการวิจัย สถาบันส่งเสริมการผลิตองค์ความรู้ใหม่ด้านภาษาเพื่อยกระดับการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ยังประยุกต์เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ระบบเรียนออนไลน์และปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเพิ่มโอกาส การเข้าถึงการศึกษา พร้อมสร้างความร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนทาง วิชาการ ทั้งหมดนี้ช่วยผลักดันให้มหาวิทยาลัยก้าวสู่การเป็นสถาบันชั้นนำด้านภาษาและพระพุทธศาสนา ในเวทีโลก.

บทความวิจัยที่ ๒๖ เรื่อง “ทุ่งมะขามหย่อง: ประวัติศาสตร์ และพระราชานุญาตจารึกสมเด็จพระสุริโยทัย” โดย ผศ.ศุภกานต์ นานรัมย์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และ ผศ.นัตยา เกตุสมบุญ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาการท่องเที่ยวและบริการ, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้เสนอผลการศึกษาไว้ว่า (๑) หลังการสวรรคตของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๔ เสถียรภาพทางการเมืองของกรุงศรีอยุธยาอ่อนแอลง ในขณะที่พม่าได้รวบรวม อำนาจทางการเมืองอย่างเป็นปึกแผ่นและต้องการยึดครองหัวเมืองมอญอันเป็นเมืองประเทศราช ของกรุงศรีอยุธยาส่งผลให้เกิดการสงครามระหว่างสองอาณาจักร (๒) การยกทัพมาต่อตีของพม่า ใน พ.ศ. ๒๐๙๑ เรียกสงครามครั้งนั้นว่า สงครามคราวเสียสมเด็จพระสุริโยทัยขาดคอช้าง พระราช- พงศาวดารกรุงศรีอยุธยาระบุถึงวีรกรรมความกล้าหาญ และกล่าวถึง “ทุ่งมะขามหย่อง” อันเป็นสมรภูมิ สงครามในยามศึกและเป็นทุ่งรับน้ำทางด้านเหนือของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา (๓) ด้วยพระราช- ประสงค์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่จะเผยแพร่ พระเกียรติคุณสมเด็จพระสุริโยทัยจึงดำเนินการก่อสร้างพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย ณ

ทุ่งมะขามหย่อง ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการนี้การก่อสร้างพระราชนุสาวรีย์มีความสำคัญในฐานะพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ พื้นที่รับน้ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ของชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Academic Article I **“Dhammacakkappavattanasutta : the Source of High Morality”** by Dr. Promphisit Phanchan Faculty of Humanity Naresuan University and Phrakhru Sirirattananuwat Graduate Studies, Buddhachinaraj Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The Author proposed That: This article is studied on the discourse of Dhammacakkappavattanasutta regarded as the high moralities as the Middle Path leading Nibbāna. Its process is done through the avoidance of 2 extreme ways, i.e. Kāmasukkhallikānuyoga and Attakilamathānuyoga being become the Middle Path between the 2 extremes ways, namely;- the Middle Path or the Eightfold Path. It gives vision, it gives knowledge and it leads to calm, to insight, to enlightenment, to Nibbāna. The Middle Path as one of the Four Noble Truths is related with Threefold training, i.e. Sīla, Samādhi, Paññā. The Sīla is the base of Samādhi, the Samādhi is the base of Paññā, the Paññā is the base of Citta and then the transmittance to the eradication of all defilements leading to the highest goal of Buddhism as Nibbāna. Therefore, it is regarded as the high morality.

Academic Article II **“Reinterpreting ekatvādīn in Mūlamadhyamakakārikā MMK 19:4: A Grammatical and Ontological Analysis”** by Jiayue Kang, Graduate Student, M.A. Program in Sanskrit, Faculty of Archaeology, Silpakorn University. The Author proposed That: This article offers a focused re-examination of the term ekatvādīn in MMK 19:4 of Nāgārjuna’s Kālaparīkṣā (Chapter 19 of the Mūlamadhyamakakārikā), arguing that its grammatical form and ontological function have been systematically underappreciated in both classical and modern scholarship. While commentators commonly gloss ekatvādīn numerically as “unity, duality and plurality,” treating it as a loose analogue to temporal divisions, this reading neither accounts for the masculine plural ending -ādīn attached to the neuter abstract noun ekatva, nor does it explain its precise role in Nāgārjuna’s extension of the critique of time to space and identity. Through close Sanskrit analysis and engagement with Bhāvaviveka, Candrakīrti, Tsongkhapa, as well as modern interpreters such as Kalupahana, Garfield, and Siderits & Katsura, the article proposes a reinterpretation of ekatvādīn as a relational triad, “Identity – Neither Identity nor Difference – Difference” (ekatvābhedābheda), rather than a merely numerical series. This grammatical anomaly is read as a deliberate device that destabilises reified

(๒๒)

identity just as Kālaparīkṣā destabilises temporal phases. The analysis shows that ekatvādin functions as a pivot linking temporal, spatial and identity schemata, thereby revealing them as interdependent conceptual constructions lacking inherent existence (svabhāva). In doing so, the article seeks to contribute to ongoing discussions that treat Nāgārjuna not merely as a logician of emptiness but as a subtle reader of language, whose grammatical choices are integral to the deconstruction of substantiality.

บทวิพากษ์หนังสือ เรื่อง “จากยุทธวิธี สู่วัยชนะ ของ ดิง แบต ฮวาง Book Review: From Strategy to Victory by Ding Bat Hwang” โดย นายสุชนา ศิริชัยธร และ นายสุภูฐาน สุดาจันทร์ กองบรรณาธิการวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอบทวิพากษ์หนังสือเล่มนี้ไว้ กล่าวถึงวิธีการนำยุทธวิธีต่าง ๆ มาปรับใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและพิชิตชัยชนะในทุกสถานการณ์ หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นสำคัญต่างๆ ได้แก่ พลังแห่งการสื่อสาร: การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความเข้าใจ สร้างความสัมพันธ์ และโน้มน้าวใจผู้อื่น กลยุทธ์: การวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจนจะช่วยให้สามารถเอาชนะอุปสรรคและบรรลุเป้าหมายได้ กฎแห่งความสำเร็จ: การเรียนรู้และนำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มาปรับใช้จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและในชีวิต

เนื้อหาของบทความเหล่านี้ เป็นบทความวิจัยและบทความวิชาการเป็นภาษาไทย จำนวน ๒๖ บทความ และบทความภาษาอังกฤษ ๒ บทความ ที่ได้รับจากคณาจารย์ รวมทั้งนิสิตและนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภายในและภายนอก จำนวน ๙ มหาวิทยาลัย ล้วนให้มุมมองในมิติทางศาสนา และปรัชญา รวมทั้งพุทธศาสนานิกายการกับศาสตร์สมัยใหม่ในสาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ได้อย่างครอบคลุมและลึกซึ้ง

สำหรับรายละเอียดบทความทั้งหมดเหล่านี้ ผู้ใดต่อการศึกษาเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้จากบทความดังกล่าว ในวารสารฉบับนี้ และพบกันอีกครั้งในวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปี ๑๓ ฉบับที่ ๑ มกราคม – เมษายน ๒๕๖๙

(รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

บรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	(๖)
บทบาทการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งของพระครูสุจินนันทกิจ : กรณีศึกษาชุมชนบ้านโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน	๑
พระมหาพัฒนพงศ์ ภาณุวิโส (ตั้งกฤษฎวินนท์) พระราชันันท์วรบัณฑิต, รศ.ดร. พระปลัดกิตติศักดิ์ กนต์สีโล (ท้าวบุญญาภินิกุล) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตน่านเฉลิมพระเกียรติฯ	
การสืบสรรค์ผญาร่วมสมัยในเฟซบุ๊กแฟนเพจ นางสาวพัชรินทร์ญา นุ่นภูบาล ผศ.ดร.ศาริศา สุขคง ผศ.ดร.พยุ่งพร ศรีจันทวงษ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	๑๘
การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริม ความฉลาดรู้ให้กับนักเรียน นางอรพัทธ์ ศิริแสง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๓๔
รูปแบบการกู้ชีพและบรรเทาสาธารณภัยเชิงพุทธบูรณาการ นายรัชพล ศิริรัตน์พิริยะ พระปัญญาวัชรบัณฑิต, รศ.ดร. พระมหาอดิเดช สติวโร, ผศ.ดร. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๔๖
รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศนอร์เวย์ พระทินวัฒน์ จนทปญโญ พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๖๔

(๒๔)

การประเมินประสิทธิผลของโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการส่งเสริมทักษะสมอง

ของผู้เรียนและพัฒนาสมองด้วยวินัยเชิงบวก EF. (Executive Function)

โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบ้านปล้อง : การประยุกต์ใช้แนวคิด

การประเมิน ๔ ระดับ ของ Kirkpatrick

๘๑

ดร.จตุพล โนมณี

ดร.ธิดาวัลย์ อุ่่นกอง

มหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาเขตเชียงราย

รูปแบบการลดโทษจริตด้วยการเจริญเมตตาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

๙๙

พระปวริศร์ ปวริสสโร

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คัมภีร์ไบเบิลกับทศพรฉบับวัดพระธาตุจอมพริกอำเภอท่าวังผาและฉบับวัดโป่งคำ

อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน : การปริวรรต การแปล และการเปรียบเทียบ

๑๑๗

พระมหาสราวุธ ธมมวุฑฺโฒ (ดีปินตา)

พระราชนันทวัชรบัณฑิต, รศ.ดร.

ดร.ชำนาญ เกิดช่อ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ

ภาวะผู้นำดิจิทัลกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

เพื่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษา

๑๒๖

นางสาวเบญญาภา ยวงอักษร

ผศ.ดร.เอื้ออารี จันท

ผศ.ดร.สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

พุทธบูรณาการการเสริมสร้างกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดสมุทรปราการ

๑๔๙

พระวชิรธรรมวิธาน (สมนึก สมหาโฑ)

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๒๕)

การวิเคราะห์กลวิธีการใช้โหราภาพพจน์ที่ปรากฏในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ๑๖๘

พระมหาอุทฺตโม ปุณฺณวุฒิ (แจ่มพันธ์)

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑

๑๘๔

นางสาวดวงทอง ชาญกิจกรรณ์

ดร.วีรภัทร ภัทรกุล

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รำบับยาวจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒๐๑

นางโชติกา ปาณะศรี

ผศ.ดร.สุรัตน์ จงดา

ผศ.ดร.สุขสันติ แวงวรรณ

สาขาวิชานาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คัมภีร์ไบเบิล้านนาถันท์มหาราชฉบับวัดมงคลและฉบับวัดมณฑลเทียร จังหวัดน่าน :

การปริวรรต การแปล และการเปรียบเทียบ

๒๑๘

พระพงษ์สิทธิ์ ปญญาทีโป

อาจารย์เชษฐ นิมมาทพัฒน์

ดร.ชำนาญ เกิดช่อ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตน่าน เนลิมพระเกียรติฯ

การจัดการท่องเที่ยววิถีพุทธเชิงสร้างสรรค์ของวัดในกรุงเทพมหานคร

๒๒๙

นางสาวจิรจิตติยา บุญครองทรัพย์

พระสุริรัตนบัณฑิต (สุทิตย์ อาภากร), รศ. ดร.

รศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๒๖)

การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ในศตวรรษที่ ๒๑ ๒๕๐

พระมหาโกศล อธิปญโญ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในยุคดิจิทัล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ๒๖๘

ผศ.ทิพสุตา คิตเลิศ

รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์

ผศ.ดร.เอื้ออารี จันทร

ผศ.ดร.สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ

เชิงผลิตภาพสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนพยุหะภูมิวิทยาคาร ๒๙๐

นางสาวสุธาศินี ศิริกิจ

คณะครุศาสตร์ การสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สมรรถนะสูงเพื่อเสริมสร้างความสามารถ

ในการแข่งขันของประเทศ ๓๐๘

นางสาวสุวิมล แมตสอง

รศ.ดร.ศิริโรจน์ ผลพันธิน

รศ.ดร.สุขุม เฉลยทรัพย์

ผศ.ดร.สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์

หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

การประยุกต์หลักนิติธรรมเพื่อสนับสนุนการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไทย ๓๒๔

พระธรรมวชิราจารย์, รศ.ดร.

พระปัญญารัตนนถกร, ผศ.ดร.

พระมงคลสุตาคม, ดร.

พระครูศรีวิชานรักษ์

วิทยาเขตบพิตักษิปุทธโธส นครปฐม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การพัฒนาการบริหารจัดการสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓๔๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.สุวัฒน์ รักขันโท

ดร.ณัด ไชยพันธ์

ดร.ณศศักดิ์ พรทัฬหสสาร

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาร่วมกับโมเดลเศรษฐกิจบีซีจีเรื่อง

สิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือและทักษะการทำงาน

เป็นทีมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านพุกูล จังหวัดเพชรบุรี

๓๖๗

ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุวิมล พิมพ์สว่าง

รศ.ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์

รศ.ดร.ดวงเดือน สุวรรณจินดา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แนวทางการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิดชีวลอกเลียน

ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

๓๘๒

ผศ.ดร.ประทุมทอง ไตรรัตน์

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาและความเป็นผู้นำ

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

ครอบครัวและฐานการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมของครอบครัวไทยในภาคใต้

๓๙๒

รศ.ดร.ปิยะธิดา ขจรชัยกุล

ภาควิชาอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย :

นโยบาย พันธกิจ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และเป้าหมายในอนาคต

๔๐๒

พระมหาสันติ ธีรภทฺโท, ดร.

ผู้อำนวยการส่วนงานบริหาร สถาบันภาษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๒๘)

ทุ่งมะขามหย่อง: ประวัติศาสตร์ และพระราชานุญาตสำเนาพระสุริโยทัย ๔๑๑

ผศ.ศุภกานต์ นานรัมย์
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์,
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.นัตยา เกตุสมบุญ
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาการท่องเที่ยวและบริการ,
คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Dhammacakkappavattanasutta : the Source of High Morality 428

Dr.Promphisit Phanchan
Faculty of Humanity Naresuan University
Phrakhru Sirirattananuwat
Graduate Studies, Buddhachinaraj Buddhist College
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Reinterpreting ekatvādīn in Mūlamadhyamakakārikā MMK 19:4:

A Grammatical and Ontological Analysis 446

Jiayue Kang, Graduate Student,
M.A. Program in Sanskrit, Faculty of Archaeology, Silpakorn University.

บทวิพากษ์หนังสือ จากยุทธวิธี สู่ชัยชนะ ของ ดิง บัต ฮวาง

Book Review: From Strategy to Victory by Ding Bat Hwang ๔๗๐

นายสุชญา ศิริธัญญ
นายสุกฤษณ์ สุตาจันทร์
กองบรรณาธิการวารสารมหาจุฬาริชาการ

ภาคผนวก

- คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาริชาการ ๔๗๘
- แบบฟอร์มการส่งต้นฉบับเพื่อพิจารณานำลงในวารสารมหาจุฬาริชาการ ๔๗๑
- กระบวนการจัดทำวารสารมหาจุฬาริชาการ ๔๗๒
- หลักเกณฑ์ในการตีพิมพ์ต้นฉบับของวารสารมหาจุฬาริชาการ ๔๗๓
- ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารมหาจุฬาริชาการ ๔๗๔